

Aan Provinciale Staten/
De leden van de raad van de
gemeente

Datum :
Documentnr. :
Dossiernummer :
Behandeld door :
Telefoonnummer :
Antwoord op : -
Bijlage : -
Onderwerp : Besturing van de versterkingsoperatie

Geachte dames en heren,

Aanleiding

Op 12 december 2018 heeft u in de Commissie bestuur, financiën en veiligheid gesproken over het Plan van Aanpak versterkingsopgave. Op verzoek van de fractie van D66 heeft gedeputeerde Eikenaar toegezegd u te zullen informeren over de governance van de versterkingsoperatie. In deze brief gaan wij hierop in. Wanneer wij spreken van governance ofwel besturing doelen wij op het bestuur, de verdeling van verantwoordelijkheden en taken die nodig zijn voor de versterkingsoperatie.

Eerdere behandeling in PS

Met een brief van 5 oktober 2018 bent u geïnformeerd over de bestuurlijke afspraken die op 20 september 2018 zijn gemaakt tussen de regionale overheden en het Rijk over de versterkingsopgave. Deze afspraken zijn gemaakt met het doel om de stagnerende versterking vlot te trekken en in uitvoering te komen. Bij brief van 22 november 2018 hebben wij u het Plan van Aanpak voor de versterkingsopgave aangeboden. Deze brief is op verzoek van de fractie van D66 besproken in de Commissie bestuur, financiën en veiligheid op 12 december 2018 (agendapunt 7f).

Rol en bevoegdheden PS in deze fase

Deze brief ontvangt u ter informatie.

Vervolg

In het Bestuurlijk Overleg van 20 september 2018 zijn de uitgangspunten voor de publieke besturing van versterking vastgesteld en is opdracht gegeven aan een ambtelijke werkgroep van Rijk, regionale overheden, maatschappelijke organisaties en de Nationaal Coördinator Groningen (NCG) om met een voorstel te komen. Op 15 november 2018 is in een informeel, bestuurlijk overleg tussen Rijk en de regionale overheden wederom gesproken over de besturing van de versterking. Gebleken is dat verschil van inzicht bestaat over met name twee punten. Het gaat hierbij allereerst om de taken van een in te stellen, onafhankelijk instituut dat toetst of gebouwen aan de veiligheidsnorm (10-5 Meijdam) voldoen. Daarnaast gaat het om de vraag wie de uitvoeringsorganisatie - de huidige NCG - aanstuurt.

Over de twee hiervoor genoemde punten zou worden gesproken tijdens het bestuurlijke overleg van 24 januari 2019. Dit overleg is vanwege ziekte van de minister van EZK helaas niet doorgegaan. Een nieuw overleg wordt gepland in februari. Het is de bedoeling dan tot een akkoord op hoofdlijnen te komen, dat vervolgens kan worden uitgewerkt en waarover kan worden besloten in de colleges, raden en uw Staten.

In een nieuw besturingsmodel voor de versterkingsoperatie hebben uw Staten en de gemeenteraden uiteraard een rol. In de optiek van de regionale overheden moeten gemeenten (college van burgemeester en wethouders of de gemeenteraad) opdrachtgever zijn voor de uitvoering van hun eigen versterkingsplan. Omdat de regionale

overheden van mening zijn dat de aansturing van de uitvoeringsorganisatie gezamenlijk moet plaatsvinden, door het Rijk én de regionale overheden, is er ook daarbij een rol weggelegd voor de gemeenteraden en uw Staten. De rol van uw Staten en de gemeenteraden zal worden uitgewerkt zodra duidelijkheid bestaat over de hierboven genoemde punten.

Extern betrokkenen

Een voorstel voor een nieuw besturingsmodel voor de versterkingsoperatie wordt uitgewerkt door een ambtelijke werkgroep bestaande uit vertegenwoordigers van de regionale overheden, het ministerie van Economische Zaken en Klimaat (EZK) en het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK), de maatschappelijke organisaties (Groninger Bodem Beweging en Gasberaad) en NCG. Op bestuurlijk niveau vindt tussen voornoemde partijen eveneens afstemming en overleg plaats.

Nadere toelichting

Wet minimalisering gaswinning

Met de Wet minimalisering gaswinning zijn de hoogte van de winning en in het verlengde daarvan ook de zorgplicht en de bijbehorende versterking in het publieke domein ondergebracht. De verplichting om gebouwen te versterken in het kader van de veiligheid ligt sinds deze wet bij de minister van Economische Zaken en Klimaat (EZK) en niet langer bij de NAM. De NAM is in de nieuwe versterkingsaanpak alleen nog verantwoordelijk voor het dragen van de kosten van de versterking.

Zoals hiervoor is aangegeven wordt de versterkingsoperatie publiek ingericht, waarbij de NAM in de praktijk alleen nog een financiële verplichting draagt. Om voorgaande te realiseren is wetgeving vereist. De minister van EZK wil deze wet versterken graag zo spoedig mogelijk ter consultatie voorleggen. Vooruitlopend daarop is op 22 november 2018 een overeenkomst gesloten tussen de Staat en NAM. Uitgangspunt van deze overeenkomst is dat de minister van EZK verantwoordelijk is voor de veiligheid en dat de daaruit voortvloeiende versterkingsuitgaven voor rekening van NAM komen. Verwezen wordt naar de brief van de minister van EZK aan de Tweede Kamer hierover.

Overleg Rijk en regio

Zoals hiervoor is aangegeven zijn de uitgangspunten voor de publieke besturing van versterking in het Bestuurlijk Overleg van 20 september 2018 vastgesteld en werkt een ambtelijke werkgroep een voorstel uit. Over de volgende twee punten bestaat verschil van mening tussen Rijk en regio.

- Taken onafhankelijk instituut

Allereerst gaat het hierbij om de taak van een in te stellen, onafhankelijk instituut. Het is de bedoeling van de minister om een onafhankelijk instituut in te richten dat beoordeelt of een pand voldoet aan de geldende veiligheidsnorm (10-5 Meijdam). Volgens de minister zou dit instituut niet alleen moeten beoordelen of een gebouw al dan niet aan de veiligheidsnorm voldoet, maar zou het instituut eveneens een oordeel moeten geven over binnen welke tijdspanne moet worden versterkt, met welke maatregelen en welk budget. In de brief van 14 januari 2019 van Groningse bestuurders en maatschappelijke organisaties is aangegeven dat het voor de regio alleen acceptabel is een onafhankelijk instituut in te richten als dit instituut alleen vaststelt of een individueel gebouw aan de Meijdam-norm voldoet. Het oordeel van het instituut mag volgens de regio op geen enkele wijze inbreuk maken op de bewegingsruimte van de gemeenten, corporaties en inwoners om hun eigen uitvoeringsplan vorm te geven. Overigens is de regio van mening dat voor het publiek beleggen van de vaststelling of een pand aan de veiligheidsnorm voldoet, niet een nieuw en apart instituut vereist is. Deze taak kan logischerwijs ondergebracht worden bij het op te richten Instituut Mijnbouwschade (IM). Op deze manier verbinden we de versterkingsopgave met de schadeafhandeling. Onze reactie op het wetsvoorstel Instituut Mijnbouwschade hebben wij u toegestuurd bij brief van 3 augustus 2018.

- Uitvoeringsorganisatie

Een tweede discussiepunt betreft de aansturing van de uitvoeringsorganisatie, de NCG. Net als nu zal er ook in het nieuwe besturingsmodel sprake zijn van een uitvoeringsorganisatie. De uitvoeringsorganisatie ondersteunt de lokale stuurgroepen bij het opstellen van lokale versterkingsplannen, brengt de lokale plannen samen tot een regionaal jaarplan en voert deze plannen uit. De huidige NCG wordt aangestuurd door de minister van EZK. Over de aansturing van de uitvoeringsorganisatie in het nieuwe besturingsmodel zijn de regionale overheden, maatschappelijke organisaties en het Rijk nog met elkaar in overleg. De aansturing van de uitvoeringsorganisatie kan op verschillende manieren plaatsvinden. Het Rijk zou het opdrachtgever- en eigenaarschap van deze organisatie op zich kunnen nemen. Een andere variant is een gezamenlijke

aansturing, dat wil zeggen door het Rijk en de regionale overheden samen. In beide varianten geldt dat een rol moet zijn weggelegd voor de maatschappelijke organisaties. Voor de regio is het van essentieel belang dat het Rijk bij de versterkingsopgave betrokken is en blijft. De regio hecht aan een gezamenlijke aanpak omdat alle overheidslagen (Rijk, provincie en gemeenten) verantwoordelijkheid hebben bij de versterkingsaanpak en het gaat om een buitengewone, complexe materie waarbij op korte termijn nog geen zicht is op een stabiele uitvoering en randvoorwaarden. Rijk en regionale overheden zijn samen verantwoordelijk voor de versterkingsoperatie en de uitvoeringsdienst, waarbij de gemeenten opdrachtgever zijn voor de uitvoering van hun eigen versterkingsplan. De regio vindt het daarom van belang dat sprake is van een gezamenlijke aansturing van de uitvoeringsorganisatie.

Afsluitend

In februari aanstaande wordt een Bestuurlijk Overleg ingepland. Tijdens dit overleg zal worden gesproken over de hoofdlijnen van een besturingsmodel voor de versterkingsoperatie, inclusief de hiervoor genoemde twee discussiepunten. Het resultaat van de besluitvorming in het Bestuurlijk Overleg wordt aan de colleges en volksvertegenwoordigingen - uw Staten en de gemeenteraden - ter besluitvorming voorgelegd. Wij streven ernaar deze besluitvorming zo spoedig mogelijk te laten plaatsvinden. Het is wat ons betreft van belang zo snel mogelijk zorg te dragen voor een heldere verdeling van taken en bevoegdheden als het gaat om de versterking. Voor de korte termijn geldt dat wij zoveel mogelijk willen werken overeenkomstig het nieuwe besturingsmodel. Wij vertrouwen erop u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd.

Hoogachtend,

Gedeputeerde Staten van Groningen:
Burgemeester en wethouders van:

, voorzitter.

, secretaris.

Bijlagen: Geen